EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 11.3.2024.
COM(2024) 112 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Direktīvas (ES) 2015/849 īstenošanu

{SWD(2024) 50 final}

1. IEVADS

Saskaņā ar 65. panta 1. punktu Direktīvā (ES) 2015/849([1]), kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/843([2]), Komisijai ir jāsagatavo ziņojums par direktīvas īstenošanu un jāiesniedz tas Eiropas Parlamentam un Padomei. Minētajā tiesību normā ir uzskaitīti vairāki punkti, kas jāiekļauj ziņojumā, jo īpaši informācija par a) pasākumiem, kas izveidoti, lai nepieļautu un novērstu jau radušās problēmas un turpmākas jaunas tendences, kas apdraud Savienības finanšu sistēmu; b) turpmākām darbībām attiecībā uz valsts līmeņa šķēršļiem, kas kavē efektīvu uzraudzību; c) informācijas pieejamību un d) kompetento iestāžu un finanšu ziņu vākšanas vienību (*FIU*) starptautisko sadarbību un informācijas apmaiņu; e) Komisijas darbībām, lai pārbaudītu, vai dalībvalstis rīkojas saskaņā ar šo direktīvu, un novērtētu jau radušās problēmas un jaunas tendences dalībvalstīs; f) ārpus Savienības reģistrēto korporatīvo un citu juridisko vienību faktiskajiem īpašniekiem un par politiski redzamu personu pastiprinātiem uzticamības pārbaudes pasākumiem; un g) kā ir ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītās pamattiesības un principi. Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta trešajā daļā Komisijai ir prasīts izvērtēt vajadzību izstrādāt jaunus leģislatīvu aktu priekšlikumus par vairākiem konkrētiem tematiem, jo īpaši par virtuālās valūtas lietotāju datubāzēm, līdzekļu atguves dienestiem un politiski redzamām personām. Šā ziņojuma mērķis ir ņemt vērā visus konkrētos Direktīvas (ES) 2015/849 65. pantā uzskaitītos aspektus. Daži no minētajā pantā uzskaitītajiem punktiem ir aplūkoti atsevišķā šā ziņojuma iedaļā, savukārt citi punkti iedaļās ir sagrupēti, lai tos aplūkotu saskaņotā veidā([3]).

Šis ziņojums ir sagatavots, pamatojoties uz informāciju, kas iegūta no dažādiem avotiem, proti, diviem Komisijas dienestu veiktiem dalībvalstu apsekojumiem, kā arī Eiropas Banku iestādes (EBI) sniegto informāciju un Eiropas Padomes pētījumu([4]): Komisija 2022. gadā veica dalībvalstu

---

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/843 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un Direktīvas 2009/138/EK un 2013/36/ES (OV L 156, 19.6.2018., 43. lpp.).

([3]) Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punktā uzskaitītie punkti šajā ziņojumā ir aplūkoti šādā veidā: ziņojuma 2. iedaļa attiecas uz Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta e) apakšpunkta pirmo daļu saistībā ar pārskatu par Komisijas darbībām, kas veicamas, lai pārbaudītu, vai dalībvalstis rīkojas saskaņā ar šo direktīvu, kā arī uz 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu; 3. iedaļa par riska novērtēšanu un riska mazināšanu attiecas uz e) apakšpunkta otro daļu par Komisijas darbībām, kas veicamas, lai novērtētu jau radušās problēmas un jaunas tendences dalībvalstīs, kā arī uz 65. panta 1. punkta a) apakšpunktu; 4. iedaļa par informācijas pieejamību un par valsts kompetento iestāžu un *FIU* sadarbību, tostarp starptautiskajā līmenī, attiecas uz c) apakšpunktu; 5. iedaļa par informāciju par ārpus Savienības reģistrēto korporatīvo un citu juridisko vienību faktiskajiem īpašniekiem attiecas uz f) apakšpunkta pirmo daļu; 6. iedaļa par politiski redzamu personu pastiprinātiem uzticamības pārbaudes pasākumiem attiecas uz f) apakšpunkta otro daļu; 7. iedaļa par pamattiesībām attiecas uz g) apakšpunktu un 8. iedaļa attiecas uz 65. panta 1. punkta trešo daļu, sniedzot izvērtējumu par vajadzību izstrādāt jaunus leģislatīvu aktu priekšlikumus par virtuālo valūtu lietotāju datubāzēm un līdzekļu atguves dienestiem.

([4]) Apsekojumu rezultātu un EBI sniegtās informācijas kopsavilkumi ir iekļauti šim ziņojumam pievienotajā dienestu darba dokumentā. Eiropas Padomes pētījums ir publiski pieejams Eiropas Komisijas tīmekļvietnē kopš ziņojuma publicēšanas dienas.

apsekojumu, izmantojot ekspertu grupu NILL/TF jautājumos, kā arī Eiropas Banku iestāžu NILL/TFN valsts ekspertu tīklu, lai iegūtu sākumdatus par Direktīvas (ES) 2015/849 65. pantā prasītajām darbībām, kas veiktas dalībvalstu līmenī. Turklāt Komisija 2022. gadā veica *FIU* apsekojumu par šo vienību piekļuvi attiecīgajai informācijai. EBI sniedza informāciju par NILL direktīvas īstenošanu, par NILL/TF risku novērtēšanu, citstarp par jauniem riskiem un risku mazināšanu, un par piekļuvi informācijai un VKI un *FIU* sadarbību. Eiropas Padome veica pētījumu par Direktīvas (ES) 2015/849 efektīvu īstenošanu ES dalībvalstīs saskaņā ar līgumu, kas tika noslēgts ar Komisiju. Komisija izvērtēja visu šo sniegto informāciju un pēc secinājumu izdarīšanas iekļāva savus konstatējumus šajā ziņojumā. Jaunākā informācija tika iesniegta 2023. gada oktobrī, un ir ņemta vērā līdz 2023. gada 15. septembrim saņemtā informācija, lai būtu laiks apstrādāt saņemto informāciju.

Kopš 2018. gada 30. maija, kad tika pieņemta Direktīva (ES) 2018/843, ar kuru Komisijai tika noteikta prasība sagatavot ziņojumu par direktīvas īstenošanu, ir pilnveidots tiesiskais regulējums saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu (NILL/TFN). Kopš 2017. gada vairāki ievērojami nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas gadījumi, kuros iesaistītas ES kredītiestādes, jomas speciālisti un uzņēmumi, piemēram, revidenti, nodokļu konsultanti un trastu un uzņēmumu pakalpojumu sniedzēji, atklāja strukturālas nepilnības pašreizējā sistēmā. Lai novērstu konstatētās nepilnības, Komisija 2020. gada 7. maijā nāca klajā ar rīcības plānu un 2021. gada 20. jūlijā iesniedza leģislatīvo aktu priekšlikumu paketi par NILL/TFN (NILL/TFN pakete), kuru pašlaik apspriež likumdevēji([5]). Priekšlikumā ir aplūkoti problēmjautājumi, kas konstatēti, īstenojot Direktīvu (ES) 2015/849, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/843, saskaņā ar NILL/TFN paketei pievienotajā ietekmes novērtējumā veikto analīzi([6]). NILL/TFN paketes vispārējais mērķis ir izveidot vispusīgu NILL/TFN reglamentējošo un institucionālo sistēmu. To panāk, saskaņojot atbildīgajiem subjektiem piemērojamās prasības, kā arī attiecībā uz faktiskajiem īpašniekiem — nodrošinot juridisko vienību un juridisko veidojumu pārredzamību, ko panāk, pastiprinot uzraudzības iestāžu un *FIU* uzdevumus, pilnvaras un rīkus un nodrošinot efektīvu un saskaņotu uzraudzību, ciešāku sadarbību un informācijas apmaiņu starp *FIU*, ko īstenos jaunveidojamā Eiropas Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai (*AMLA*)([7]) ar savām darbībām. Tādējādi NILL/TFN paketei pievienotajā ietekmes novērtējumā ir paredzēts, ka ir jāizvērtē vairāki Direktīvas (ES) 2015/849/ES 65. panta 1. punktā uzskaitītie punkti, un NILL/TFN paketē jau ir izstrādāts un sniegts risinājums daudziem identificētajiem

([5]) https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_en

([6]) Komisijas dienestu darba dokuments, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas paketei pievienotais ietekmes novērtējums, SWD (2021) 190 *final*. NILL/TFN leģislatīvo aktu paketes dažas daļas joprojām ir apspriešanā (2023. gada 15. septembrī).

([7]) Plašāku vispārēju informāciju sk. šim ziņojumam pievienotajā dienestu darba dokumentā.

problēmjautājumiem. Sīkāki skaidrojumi, kā NILL/TFN paketē iekļautie priekšlikumi varētu risināt attiecīgos konkrētos problēmjautājumus, ir ietverti šā dokumenta attiecīgajās iedaļās.

2. DIREKTĪVAS (ES) 2015/849 UN DIREKTĪVAS (ES) 2018/843, AR KURU GROZA DIREKTĪVU (ES) 2015/849, ĪSTENOŠANA

Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta e) apakšpunktā Komisijai noteikts pienākums sniegt pārskatu par vajadzīgajām Komisijas darbībām, lai pārbaudītu, vai dalībvalstis rīkojas saskaņā ar NILL/TFN direktīvu.

Efektīva īstenošana joprojām ir Komisijas galvenā stratēģija attiecībā uz NILL/TFN. 2020. gada maijā pieņemtajā NILL/TFN rīcības plānā([8]) jau ir noteikts, ka galvenā prioritāte ir spēkā esošā ES NILL/TFN regulējuma efektīva īstenošana. Dalībvalstīm ir jātransponē ES NILL/TFN tiesību normas, un kompetentajām iestādēm un atbildīgajiem subjektiem šīs tiesību normas ir efektīvi jāīsteno. Šobrīd visas dalībvalstis ir paziņojušas, ka ir pilnībā transponējušas Direktīvu (ES) 2015/849 un Direktīvu (ES) 2018/843, ar kuru grozīta Direktīva (ES) 2015/849.

Komisija ir pabeigusi izvērtēt Direktīvas (ES) 2015/849 transponēšanu un attiecīgā gadījumā ir sākusi pārkāpumu procedūras. No 34 sākotnēji ierosinātajām pārkāpumu lietām([9]) 2023. gada 15. septembrī tikai divas lietas vēl nebija pabeigtas.

Direktīvas (ES) 2018/843 transponēšanas pilnīguma izvērtējumu Komisija pabeidza 2022. gada beigās. Pēc tam, kad 2020. gada 20. janvārī beidzās transponēšanas termiņš, 2020. gada februārī tika nosūtītas astoņas oficiālā paziņojuma vēstules attiecībā uz lietām par nepaziņošanu. Vēl astoņām dalībvalstīm tika nosūtītas oficiālā paziņojuma vēstules 2020. gada maijā saistībā ar daļēju transponēšanu. Piecos gadījumos procedūrā tika sasniegta argumentēta atzinuma stadija. Šobrīd visas šīs lietas jau ir slēgtas. Vēl viena lieta tika ierosināta 2023. gada februārī. Attiecībā uz neatbilstību tika ierosinātas četras pārkāpuma lietas, kuras uz 2023. gada 15. septembri ir oficiālā paziņojuma vēstules stadijā. Komisija pabeidza izvērtējumu līdz 2023. gada beigām.

Papildus tam, ka NILL/TFN regulējuma faktiska īstenošana tika panākta ar juridiskiem piespiedu izpildes līdzekļiem, tā tika risināta arī ar vairākiem citiem līdzekļiem. Tostarp tika izdoti konkrētām valstīm adresēti NILL/TFN ieteikumi Eiropas pusgada ietvaros, kā arī valsts līmenī īstenoti īpaši starpposma mērķi un projekti, lai uzlabotu dalībvalstu NILL/TFN sistēmu efektivitāti saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu.

([8]) Komisijas Paziņojums par Rīcības plānu attiecībā uz visaptverošu Savienības politiku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai, 2020/C 164/06.

([9]) 28 lietas par netransponēšanu un 6 lietas par neatbilstību.

Turklāt Eiropas Padome veica pētījumu par Direktīvas (ES) 2015/849 efektīvu īstenošanu dalībvalstīs([10]). Projekts, kas tika veikts atbilstoši ar Komisiju noslēgtajam līgumam, sākās 2019. gada 24. jūlijā un ilga vairāk nekā trīs gadus. Pētījuma ziņojumā Eiropas Padome apkopoja dalībvalstīs konstatētos faktus un labas prakses piemērus. Tā secināja, ka dalībvalstis ir veikušas lielu darbu, lai efektīvi īstenotu Direktīvas (ES) 2015/849 konkrētas tiesību normas. Dalībvalstis ir apņēmušās cīnīties pret finanšu noziegumiem, un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas (NILL/TF) efektīva novēršana ir kļuvusi par vienu no to galvenajām prioritātēm. Tomēr tika konstatētas vairākas nepilnības, kas dalībvalstīm ir jārisina, lai praksē nodrošinātu Direktīvas (ES) 2015/849 izvērtēto tiesību normu efektīvu un konkrētu īstenošanu. Komisija proaktīvi un sistemātiski veic turpmākās uzraudzības darbības saistībā ar pētījumā sniegtajiem konstatējumiem.

Eiropas Banku iestāde (EBI) saskaņā ar tai doto juridisko pilnvarojumu([11]) vadīt, koordinēt un uzraudzīt finanšu sektora NILL/TFN pasākumus visā ES ir izstrādājusi vispusīgu reglamentējošo sistēmu, kurā noteikti kopīgi standarti finanšu iestādēm un to uzraudzības iestādēm par to, kādi pasākumi būtu veicami, lai novērstu NILL/TF risku. Tā ir arī atbalstījusi šīs sistēmas efektīvu īstenošanu, veicinot prudenciālās uzraudzības iestāžu un NILL/TFN uzraudzības iestāžu, *FIU* un citu ieinteresēto personu sadarbību, veicinot spējas, mācības un informētību un padziļināti pārskatot valsts uzraudzības iestāžu pieejas NILL/TF riska novēršanā. EBI savā pārskatā ir sniegusi mērķorientētus ieteikumus kompetentajām iestādēm, lai stiprinātu to pieejas un padarītu tās efektīvākas.

Konkrēts punkts, kas jāiekļauj ziņojumā saskaņā ar Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir turpmākās darbības, kas tiek veiktas ES un dalībvalstu līmenī, pamatojoties uz bažām, kas nonākušas to uzmanības lokā, tostarp pamatojoties uz sūdzībām attiecībā uz valstu tiesību aktiem, kas kavē kompetento iestāžu un pašregulējošo struktūru pilnvaras veikt uzraudzību un izmeklēšanu. ES līmenī daudzas šīs problēmas ir atrisinātas ar 2021. gada NILL/TFN paketi. Tas īpaši attiecas uz minēto jautājumu par šķēršļiem, kas valsts līmenī kavē efektīvu uzraudzību, jo ierosinātajā tiesību akta ir paredzēts saskanīgs ES regulējums, kā arī sadarbības mehānismi, kurus papildinās nākotnē izveidojamā Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai, kuras uzdevums būs novērst sadrumstalotību valstu līmenī. Dalībvalstu līmenī attiecībā uz šo jautājumu neviena no 27 dalībvalstīm neziņoja par šādām turpmākajām darbībām. Turklāt neviena dalībvalsts neiesniedza nekādas sūdzības par valsts tiesību aktiem, kas kavētu vai varētu kavēt uzraudzību. Tomēr vairākas dalībvalstis ziņojumā norādīja dažādas turpmākas darbības, kuru

([10]) Eiropas Padomes pētījums ir publiski pieejams Eiropas Komisijas tīmekļvietnē kopš ziņojuma publicēšanas dienas.

([11]) EBI Regula (ES) Nr. 1093/2010 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010R1093-20210626&qid=1680524907642&from=lv

mērķis ir uzlabot uzraudzības efektivitāti, un darbības, ko īstenojušas to uzraudzības iestādes, piemēram, iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot uzraudzības iestāžu sadarbību.

3. RISKA NOVĒRTĒŠANA UN RISKA MAZINĀŠANA

Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta e) apakšpunktā Komisijai noteikts pienākums sniegt pārskatu par darbībām, kas tai jāveic, lai novērtētu jau radušās problēmas un jaunas tendences dalībvalstīs. Direktīvas 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir prasīts sniegt pārskatu par konkrētiem pasākumiem un mehānismiem, kas izveidoti Savienības un dalībvalstu līmenī, lai nepieļautu un novērstu jau radušās problēmas un turpmākas jaunas tendences, kas apdraud Savienības finanšu sistēmu.

2022. gada oktobrī Eiropas Komisija publicēja pārvalstisko riska novērtējumu, kurā izvērtēja NILL/TF risku, kas ietekmē iekšējo tirgu un attiecas uz pārrobežu darbībām. Tas ir trešais šāda veida ziņojums([12]) kopš 2017. gada un 2019. gada redakcijām. Izvērtējumā galvenā uzmanība ir pievērsta neaizsargātībai ES līmenī attiecībā uz tiesisko regulējumu un tā efektīvu piemērošanu. Tajā ir izklāstīti galvenie riski, kas apdraud iekšējo tirgu dažādās nozarēs, un horizontālā neaizsargātība, kas var ietekmēt šīs nozares. Tajā ir izklāstīti riska mazināšanas pasākumi, kas būtu jāveic ES un valstu līmenī, lai novērstu šos riskus, un sniegti vairāki ieteikumi dažādām attiecīgajām ieinteresētajām personām.

ES līmenī tika pieņemti īpaši pasākumi un izstrādāti mehānismi, lai novērstu un risinātu jau radušās problēmas un jaunas tendences, kas rada apdraudējumu ES finanšu sistēmai, proti, ar Direktīvu (ES) 2015/849 tika izveidota riska izvērtējumā balstīta pieeja ES tiesībās. Saskaņā ar to Eiropas uzraudzības iestādēm (EUI)([13]) tika noteikts izdot pamatnostādnes, lai veicinātu kredītiestādēm, finanšu iestādēm un to NILL/TFN uzraudzības iestādēm vienotu izpratni par riska izvērtējumā balstītu pieeju attiecībā uz NILL/TFN. Ņemot to vērā, EUI izdeva pamatnostādnes par to, kādi faktori kredītiestādēm un finanšu iestādēm būtu jāņem vērā, kad tās novērtē NILL/TF risku saistībā ar darījumu attiecībām un gadījuma rakstura darījumiem, un kādi pasākumi tām būtu jāveic šo risku vadībai([14]). Tās arī izdeva uzraudzības iestādēm adresētas pamatnostādnes par NILL/TFN

([12]) Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par novērtējumu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem, kuri skar iekšējo tirgu un attiecas uz pārrobežu darbībām, COM(2022) 554 *final*.

([13]) Eiropas uzraudzības iestādes, proti, Eiropas Banku iestāde (EBI), Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (EAAPI) un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI), nodarbojas primāri ar finanšu uzraudzības saskaņošanu ES, izstrādājot vienotu noteikumu kopumu — prudenciālo standartu kopumu atsevišķām finanšu iestādēm. EUI palīdz nodrošināt noteikumu kopuma saskaņotu piemērošanu, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tās ir arī pilnvarotas novērtēt riskus un neaizsargātību finanšu sektorā.

([14]) EBA/GL/2021/02, 2021. gada 1. marts: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/963637/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20revised%20ML%20TF%20Risk%20Factors.pdf

uzraudzības uz risku balstītas pieejas iezīmēm([15]). Kopš tā laika EBI ir atjauninājusi abas pamatnostādnes, lai ņemtu vērā jaunos riskus un sniegtu risinājumus kopīgajām īstenošanas problēmām. Tā arī papildināja tās ar savām iniciatīvas pamatnostādnēm un atzinumiem par konkrētiem Eiropas NILL/TFN režīma aspektiem, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju, piemēram, par klientu attālināto piesaistīšanu([16]) un par NILL/TFN atbilstības uzraudzības amatpersonas lomu un uzdevumiem([17]).

Kopš 2017. gada EUI ik pēc diviem gadiem ir sniegušas atzinumus par NILL/TF riskiem, kas ietekmē iekšējo tirgu. EBI saskaņā ar pārskatīto pilnvarojumu, kas tai piešķirts 2020. gada janvārī, kā vienīgā atbildīgā ES struktūra NILL/TFN jomā 2021. gadā publicēja trešo atzinumu par NILL/TF riskiem([18]). Nozīmīgākie riski 2021. gadā bija saistīti ar virtuālajām valūtām un inovatīviem finanšu pakalpojumiem. Tika konstatēts, ka bažas rada arī riska mazināšana, un EBI 2022. gada janvārī publicēja ziņojumu un atzinumu par šo tēmu un 2023. gada martā izdeva pamatnostādnes([19]). Ceturtais atzinums par NILL/TF riskiem tika publicēts 2023. gada jūlijā([20]).

No 2020. gada janvāra EBI ir piešķirti jauni rīki un pilnvaras savu funkciju pildīšanai. Piemēram, ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 9.a pantu EBI atbilstoši pilnvarām "veic kompetento iestāžu stratēģijas, spēju un resursu riska novērtējumus, lai novērstu vissvarīgākos jaunos riskus saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanu Savienības līmenī,

([15]) EBA/GL/2021/16, 2021. gada 16. decembris: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-16%20GL%20on%20RBA%20to%20AML%20CFT/1025507/EBA%20Final%20Report%20on%20GL%20on%20RBA%20AML%20CFT.pdf

([16]) EBA/GL/2022/15, 2022. gada 22. novembris: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-15%20GL%20on%20remote%20customer%20onboarding/1043884/Guidelines%20on%20the%20use%20of%20Remote%20Customer%20Onboarding%20Solutions.pdf

([17]) EBA/GL/2022/05, 2022. gada 14. jūnijs: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-05%20GLs%20on%20AML%20compliance%20officers/1035126/Guidelines%20on%20AMLCFT%20compliance%20officers.pdf

([18]) Jaunākais atzinums ir 2021. gada 3. marta atzinums EBA/Op/2021/04: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2021/963685/Opinion%20on%20MLTF%20risks.pdf

([19]) EBA/GL/2023/04, 2023. gada 31. marts: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2023/1054144/Guidelines%20on%20MLTF%20risk%20management%20and%20access%20to%20financial%20services.pdf un atzinums par risku mazināšanu, EBA/Op/2022/01, 2022. gada 5. janvāris: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2022/Opinion%20on%20de-risking%20%28EBA-Op-2022-01%29/1025705/EBA%20Opinion%20and%20annexed%20report%20on%20de-risking.pdf

([20]) https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-fourth-opinion-%C2%A0-money-laundering-and-terrorist-financing-risks-across-eu

kas norādīti pārvalstiskā riska novērtējumā", papildus esošajiem riska novērtēšanas pilnvarojumiem.

Šādi riska novērtējumi ietvēra finanšu noziegumu riskus saistībā ar Covid-19 pandēmiju([21]) ([22]) , *cum ex* dividenžu nodokļa krāpšanu un Eiropas iestāžu reaģēšanu uz *Luanda Leaks*([23]). Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022. gada martā EBI nāca klajā ar paziņojumu, kurā uzsvēra, cik svarīgi ir ievērot ierobežojošos pasākumus pret Krieviju un sniegt pagaidu aizsardzību, atbalstu un atvieglot finansiālo piekļuvi personām, kas bēg no Ukrainas kara dēļ([24]), un 2022. gada aprīlī šajā jautājumā izdeva sīkākas instrukcijas. Jaunākais EBI riska novērtējums, kas veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 9.a panta 5. punktu, ir vērsts uz NILL/TF riskiem, kas saistīti ar maksājumu iestādēm, un tas tika publicēts 2023. gada jūnijā([25]).

Turklāt daudzi problēmjautājumi tika aplūkoti NILL/TFN leģislatīvo aktu paketē, piemēram, tika papildināts atbildīgo subjektu saraksts, tajā iekļaujot kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējus, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējus, dārgmetālu un dārgakmeņu tirgotājus, kā arī tirgus dalībniekus, kas sniedz palīdzību dzīvesvietā ar ieguldījumiem. Turklāt NILL/TFN paketē paredzēti jauni noteikumi par ES līmenī un valstu līmenī veicamo riska novērtējuma prasību saskaņošanu un pastiprināšanu (biežums, pievienota juridisko personu riska novērtēšana, iekļauti ar ieroču izplatīšanas finansēšanu saistīto mērķorientēto finanšu sankciju apiešanas riski), kas palielina ES spēju atklāt jaunos riskus un tos mazināt([26]).

Dalībvalstu līmenī saskaņā ar Komisijas 2022. gadā veikto dalībvalstu apsekojumu visas dalībvalstis kopš 2018. gada ir veikušas vismaz vienu riska novērtējumu valsts līmenī. Katrā dalībvalstī būtiski atšķīrās riska novērtējumu atjaunināšanas biežums. Turklāt apsekojumā sniegtās atbildes liecina, ka NILL/TFN iestādes un *FIU* ir izstrādājušas atšķirīgus tematiskos vai nozaru riska novērtējumus. Vairumā dalībvalstu *FIU* ir izdevušas stratēģisko analīzi par jauniem vai

([21]) EBI paziņojums par pasākumiem finanšu noziegumu risku mazināšanai Covid-19 pandēmijas laikā, izdots 2020. gada 31. martā: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/News%20and%20Press/Press%20Room/Press%20Releases/2020/EBA%20provides%20additional%20clarity%20on%20measures%20to%20mitigate%20the%20impact%20of%20COVID-19%20on%20the%20EU%20banking%20sector/Statement%20on%20actions%20to%20mitigate%20financial%20crime%20risks%20in%20the%20COVID-19%20pandemic.pdf

([22]) *EBA AML/CFT Newsletter*, 1. izdevums, 2020. gada 15. maijs: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Other%20publications/2020/883686/EBA%20AML%20Newsletter_Issue%201-.pdf

([23]) EBA/REP/2022/05, 2022. gada 22. februāris: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2022/1027361/Report%20Risk%20assessment%20on%20Luanda%20Leaks%20under%20art%209a.pdf

([24]) http://www.eba.europa.eu/eba-calls-financial-institutions-and-supervisors-provide-access-eu-financial-system

([25]) Ziņojums par NILL/TF riskiem, kas saistīti ar maksājumu iestādēm: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2023/1056453/Report%20on%20ML%20TF%20risks%20associated%20with%20payment%20institutions.pdf

([26]) Šī NILL/TFN leģislatīvo aktu paketes daļa joprojām ir apspriešanas stadijā (2023. gada 15. septembrī).

īpašiem riskiem, jo īpaši par kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem (*VASP*), skaidras naudas darījumiem, krāpšanu un nodokļu režīma ļaunprātīgu izmantošanu.

Turklāt vairākums dalībvalstu 2022. gada apsekojumā ziņoja, ka tās kopš 2018. gada atbildīgo subjektu sarakstā ir pievienojušas kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējus saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem NILL/TFN jomā. Vairākas dalībvalstis ir pievienojušas arī kolektīvās finansēšanas pakalpojuma sniedzējus, profesionālos futbola klubus vai politiskās partijas, un dažas dalībvalstis ir pievienojušas mākslas darbu tirgotājus, biroja pakalpojumu sniedzējus vai nekustamā īpašuma starpniekus un attīstītājus.

Saskaņā ar 2022. gada apsekojumu vairākums dalībvalstu ir izdevušas pamatnostādnes vai apkārtrakstus par klienta uzticamības pārbaudes procedūrām un riska faktoriem, lai novērstu NILL/TF riskus. Dažas dalībvalstis ir veikušas vēl stingrākus pasākumus — ieviesušas pielāgotus režīmus un NILL/TFN noteikumus konkrētām nozarēm (piemēram, *VASP*, dārgmetālu un dārgakmeņu tirgotājiem, nekustamā īpašuma aģentiem).

4. VALSTS KOMPETENTĀS IESTĀDES UN *FIU* — INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA UN SADARBĪBA, TOSTARP STARPTAUTISKĀ LĪMENĪ

Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta c) apakšpunktā Komisijai ir noteikts pienākums sniegt pārskatu par attiecīgās informācijas pieejamību dalībvalstu kompetentajām iestādēm un *FIU*, lai novērstu finanšu sistēmas izmantošanu NILL un TF, savukārt 65. panta 1. punkta d) apakšpunktā noteikta prasība sniegt pārskatu par starptautisko sadarbību un informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm un *FIU*.

Informācijas apmaiņas un sadarbības jomā ir veikti daudzi uzlabojumi. Eiropas Padomes pētījumā ir secināts, ka gandrīz visas dalībvalstis ir izveidojušas valsts līmeņa komitejas vai struktūras, lai veicinātu kompetento iestāžu ciešu sadarbību un koordinēšanu nolūkā identificēt, novērtēt un saprast NILL/TF riskus, ar ko saskaras dalībvalstis, un nodrošināt ar NILL/TFN saistīto stratēģiju efektīvu izstrādi un īstenošanu.

Attiecībā uz finanšu sektoru kopš Direktīvas (ES) 2015/849 un Direktīvas (ES) 2018/843 pieņemšanas ir veikti svarīgi pasākumi informācijas pieejamības un uzraudzības iestāžu sadarbības uzlabošanai. Proti, ir publicētas EUI 2019. gada Kopīgās pamatnostādnes par NILL/TFN kolēģijām([27]), ECB un kompetento iestāžu 2019. gada daudzpusējais nolīgums, EBI 2021. gada

([27]) *Joint Guidelines on cooperation and information exchange*, JC 2019 81, 2019. gada 16. decembris: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library//Joint%20Guidelines%20on%20cooperation%20and%20information%20exchange%20on%20AML%20-% https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-15%20GL%20on%20CFT%20cooperation/1025384/Final%20AML-CFT%20Cooperation%20Guidelines.pdf20CFT.pdf

Pamatnostādnes par sadarbību starp prudenciālajām uzraudzības iestādēm, NILL/TFN uzraudzības iestādēm un *FIU*([28]), izveidota *EuReCA*, EBI NILL/TFN datubāze, un noris darbs, lai stiprinātu NILL/TFN un prudenciālo uzraudzības iestāžu sadarbību.

EUI trīs Kopīgās pamatnostādnes par NILL/TFN kolēģijām rada uzraudzības iestāžu sadarbības sistēmu pārrobežu kontekstā. EBI ir sekmējusi NILL/TFN uzraudzības kolēģiju izveidi un uzrauga to darbību([29]). Līdz 2023. gada 15. septembrim ir izveidotas 274 kolēģijas. Ar NILL/TFN tiesību aktu paketi tiks turpināta šīs sistēmas stiprināšana, iekļaujot juridisku pienākumu izveidot NILL/TFN kolēģijas pārrobežu kredītiestādēm vai finanšu iestādēm, kas darbojas vairākās dalībvalstīs.

EBI 2021. gada decembrī izdotajās pamatnostādnēs par sadarbību NILL/TFN jomā ir sniegtas praktiskas norādes par prudenciālo uzraudzības iestāžu, NILL/TFN uzraudzības iestāžu un *FIU* sadarbību un informācijas apmaiņu dalībvalstu līmenī un visā ES. Šajās pamatnostādnēs, kas izstrādātas, pamatojoties uz Direktīvas 2013/36/ES 117. panta 6. punktu, ir ietverts pilns uzraudzības cikls un precizēts, kāda informācija ir sniedzama, kam tā sniedzama un kādā posmā.

Vēl viens uzlabojums uzraudzības sadarbības un informācijas apmaiņas jomā tika īstenots ar Direktīvas (ES) 2015/849 57.a panta 2. punktu, kas ieviests ar Direktīvu (ES) 2018/843. Saskaņā ar to EUI ir jāveicina ECB un NILL/TFN valsts kompetento iestāžu savstarpējās vienošanās noslēgšana. EBI 2019. gada janvārī publicēja daudzpusēju nolīgumu, ko parakstīja Eiropas Centrālā banka (ECB) un vairāk nekā 50 valsts līmeņa NILL/TFN uzraudzības iestādes Eiropas Ekonomikas zonā. Tas ietver abu pušu regulārus un *ad hoc* iesniegumus saistībā ar atbildīgajiem subjektiem (līdz šim ir notikušas vairāk par 1000 atsevišķu informāciju apmaiņu).

Lai vēl vairāk stiprinātu sadarbību un informācijas apmaiņu visā ES, EBI 2022. gada janvārī ir publicējusi pirmo Eiropas NILL/TFN datubāzi *EuReCA*. Tā satur informāciju par būtiskām NILL/TFN nepilnībām, ko uzraudzības iestādes ir identificējušas atsevišķās finanšu iestādēs, kā arī par konkrētiem pasākumiem, ko uzraudzības iestādes ir veikušas, reaģējot uz šīm nepilnībām. Ziņošanas pienākums attiecas ne tikai uz NILL/TFN uzraudzības iestādēm, bet uz visām finanšu sektora uzraudzības iestādēm. EBI var *EuReCA* ietverto informāciju izplatīt atsevišķām kompetentajām iestādēm pēc savas iniciatīvas vai pēc uzraudzības iestādes pieprasījuma, lai atbalstītu šīs iestādes visos uzraudzības procesa posmos. EBI arī izmanto šo informāciju, lai

([28]) https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-15%20GL%20on%20CFT%20cooperation/1025384/Final%20AML-CFT%20Cooperation%20Guidelines.pdf

([29]) Sk. EBI ziņojumus par NILL/TFN kolēģijām: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2020/961425/Report%20o.n%20the%20functioning%20of%20AML%20Colleges%20.pdf un https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2022/1038179/Report%20on%20functionion%20of%20AML%20CFT%20Colleges.pdf

identificētu īpašus riskus un tendences nozaru un Eiropas līmenī. Līdz 2023. gada 15. septembrim *EuReCA* ir saņemti 924 iesniegumi kopumā no 36 NILL/TFN un prudenciālās uzraudzības iestādēm (arī no ECB), kuros minētas 608 būtiskas nepilnības un 316 pasākumi par 210 subjektiem (galvenokārt kredītiestādēm un maksājumu iestādēm)([30]).

2022. gada martā EBI publicēja pārskatītās Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam([31]), kas tika grozītas, lai noteiktu, kā prudenciālās uzraudzības iestādēm savā prudenciālās uzraudzības darbā būtu jāizvērtē NILL/TF riski. Pārskatītās pamatnostādnes papildina EBI plašāko darbu pie NILL/TF riska novēršanas, izmantojot prudenciālo uzraudzību, kas ietver Pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas veic pamatfunkcijas, piemērotības novērtējumu ([32]) un Pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību([33]).

Pateicoties EBI centieniem iekļaut NILL/TF riskus visās uzraudzības darba jomās, uzlabojas valsts līmeņa NILL/TFN uzraudzības iestāžu un prudenciālo uzraudzības iestāžu sadarbība un informācijas apmaiņa. Tomēr EBI arī novēro, ka joprojām pastāv kultūras un procesuāli šķēršļi, kas var kavēt efektīvu sadarbību un uzraudzības rezultātus. Tā cer, ka šīs nepilnības tiks atrisinātas, kad prudenciālās uzraudzības iestādes īstenos attiecīgās pamatnostādnes.

Dalībvalstu 2022. gada apsekojumā ir norādīts, ka uzraudzības iestāžu sadarbība nefinanšu sektorā (kurā ietilpst vairāku veidu atbildīgie subjekti, piemēram, advokāti, notāri, nodokļu konsultanti un grāmatveži, kā arī nekustamā īpašuma aģenti, azartspēļu pakalpojumu sniedzēji un noteiktu veidu preču tirgotāji) nav tik formāla kā finanšu sektorā. Viens no iemesliem ir tas, ka uzraudzības iestādes nefinanšu sektorā ne vienmēr var viegli identificēt darījuma partnerus, jo nav skaidru noteikumu un nav ES līmeņa iestādes ar NILL/TFN pilnvarojumu attiecībā uz šo sektoru. Arī

([30]) *EuReCA* ziņojums 2023. gada 15. septembrī.

([31]) EBA/GL/2022/03, 2022. gada 18. marts, *Guidelines on supervisory review and evaluation process – SREP* (Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (*SREP*)): https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-03%20Revised%20SREP%20Guidelines/1028500/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20common%20procedures%20and%20methodologies%20for%20SREP%20and%20supervisory%20stress%20testing.pdf

([32]) *Joint ESMA and EBA Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders under Directive 2013/36/EU and Directive 2014/65/EU* (*ESMA* un EBI kopīgās Pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas veic pamatfunkcijas, piemērotības novērtējumu, izdotas saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES), EBA/GL/2021/06, 2021. gada 2. jūlijs: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-06%20Joint%20GLs%20on%20the%20assessment%20of%20suitability%20%28fit%26propoer%29/1022127/Final%20report%20on%20joint%20EBA%20and%20ESMA%20GL%20on%20the%20assessment%20of%20suitability.pdf

([33]) *Guidelines on internal governance under Directive 2013/36/EU* (Pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību, izdotas saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES), EBA/GL/2021/05, 2021. gada 2. jūlijs: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/1016721/Final%20report%20on%20Guidelines%20on%20internal%20governance%20under%20CRD.pdf

informācijas apmaiņa starp pašregulējošām struktūrām, kuras dažās dalībvalstīs ir pilnvarotas uzraudzīt juridiskās profesijas un nekustamā īpašuma aģentus, un citām NILL/TFN uzraudzības iestādēm drīzāk notiek neformāli un katrā atsevišķā gadījumā.

Īpaši sarežģīti ir nodrošināt informācijas raitu apmaiņu starp NILL/TFN uzraudzības iestādēm un atbildīgajiem subjektiem, kuru uzņēmumi darbojas dalībvalstī, bet galvenais birojs ir citā valstī, piemēram, maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un elektroniskās naudas emitentiem, kas finanšu sektorā tiek pārstāvēti ar aģentu un izplatītāju starpniecību. 2022. gada apsekojums liecina, ka tiek plaši izmantoti iecelti pārstāvji, kas rīkojas kā kontaktpersonas un faktiski ir tie, no kuriem iegūst informāciju. NILL/TFN paketes ietvaros Komisija ierosināja iespēju dalībvalstīm pieprasīt centrālā kontaktpunkta iecelšanu, kāda jau pastāv attiecībā uz elektroniskās naudas emitentiem un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas rīkojas ar aģentu vai izplatītāju starpniecību, attiecināt arī uz kriptoaktīvu pakalpojuma sniedzējiem.

Attiecībā uz *FIU* Komisija 2022. gadā veica papildu apsekojumu, kurā bija lūgts norādīt, vai tām ir tieša vai netieša piekļuve noteiktiem finanšu, administratīvās vai tiesībaizsardzības informācijas avotiem. Šīs analīzes rezultāti liecina, ka *FIU* pilnvaras piekļūt informācijai ir atšķirīgas, kas varē ietekmēt to spēju veikt efektīvu analīzi un savstarpēji sadarboties. Komisijas priekšlikumā pieņemt jaunu NILL/TFN direktīvu ir paredzēts nodrošināt iespēju ES *FIU* veikt efektīvu analīzi un norādīta obligātā informācija, kurai *FIU* būtu jāspēj piekļūt atbilstoši savam pilnvarojumam.

Attiecībā uz valsts kompetento iestāžu starptautisko sadarbību un informācijas apmaiņu ar trešām valstīm, kas ir Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta d) apakšpunktā ietvertais aspekts, 2022. gada apsekojuma rezultāti liecina, ka ne visas valstu NILL uzraudzības iestādes, kas uzrauga kredītiestādes un finanšu iestādes, ir izmantojušas Direktīvas (ES) 2015/849 57.a panta 5. punktu, lai noslēgtu sadarbības līgumus ar trešo valstu kompetentajām iestādēm. Tā ir tāpēc, ka pastāv alternatīva, proti, praksē uzraudzības iestādes, šķiet, iekļauj attiecīgos NILL/TFN noteikumus citos divpusējos un daudzpusējos nolīgumos (piemēram, Starptautiskās vērtspapīru komisiju organizācijas daudzpusējā saprašanās memorandā). Turklāt saskaņā ar EUI pamatnostādnēm NILL/TFN uzraudzības kolēģijas paredz, ka uzraudzības iestādes no trešām valstīm attiecīgajā gadījumā piedalās kā novērotājas, bet EBI veiktās NILL/TFN kolēģiju uzraudzības rezultāti liecina, ka tas tā praksē notiek. NILL/TFN paketes ietvaros dalībvalstis varētu atļaut visām finanšu sektora uzraudzības iestādēm noslēgt sadarbības līgumus.

Nefinanšu sektorā nav ziņots par individuāliem pasākumiem saistībā ar informācijas apmaiņu ar trešām valstīm. To daļēji varētu skaidrot ar to, ka daudzi atbildīgie subjekti nefinanšu sektorā darbojas vietējā līmenī un valstu robežās, kā arī ar to, ka pastāv īpašas prasības, ko piemēro pakalpojumu sniegšanai ārvalstīs, tostarp prasība veikt atkārtotu licencēšanu. Šādā gadījumā informācijas apmaiņa ar trešās valsts uzraudzības iestādēm notiek katrā atsevišķā gadījumā.

Attiecībā uz *FIU* starptautisko sadarbību un informācijas apmaiņu Direktīvā (ES) 2015/849 nav aplūkota un reglamentēta ES dalībvalstu *FIU* sadarbību ar trešo valstu *FIU*. Tomēr visu dalībvalstu *FIU* regulāri apmainās ar informāciju ar trešo valstu *FIU*. To dara, pamatojoties uz Egmonta grupas hartu, divpusējiem nolīgumiem vai saprašanās memorandiem. Saprašanās memorandu piemērošanas joma atšķiras ģeogrāfiskā tvēruma ziņā. Piemēram, viena *FIU* ziņoja, ka ir noslēgusi vairāk nekā simts šādu vienošanos, savukārt citas *FIU* ir noslēgušas mazāk.

5. INFORMĀCIJA PAR FAKTISKAJĀM ĪPAŠUMTIESĪBĀM ATTIECĪBĀ UZ SUBJEKTIEM, KAS REĢISTRĒTI ĀRPUS ES

Direktīvas 65. panta 1. punkta f) apakšpunktā ir prasīts veikt analīzi par īpašu pasākumu un mehānismu veikšanas iespējamību Savienības un dalībvalstu līmenī attiecībā uz iespējām vākt informāciju par korporatīvo un citu juridisko vienību, kuras reģistrētas ārpus Savienības, faktiskajiem īpašniekiem un piekļūt šai informācijai.

Pārredzamība un piekļuve informācijai par faktiskajiem īpašniekiem ir ES NILL/TFN regulējuma būtisks elements. Lai gan Direktīvas (ES) 2015/849 30. pantā ir paredzēti noteikumi, lai nodrošinātu ES inkorporēto korporatīvo un citu juridisko vienību faktisko īpašumtiesību pārredzamība, šādus pārredzamības noteikumus nepiemēro ārvalstu korporatīvajām vienībām. Tādējādi *FIU* un tiesībaizsardzības iestādēm ir daudz grūtāk analizēt vai izmeklēt juridiskās vienības, kas iesaistītas iespējamās noziedzīgās shēmās, lai identificētu tos, kuri tās kontrolē.

2022. gada apsekojums liecina, ka vairākums dalībvalstu (23) šobrīd neprasa vākt informāciju par ārvalstu juridisko vienību faktiskajām īpašumtiesībām. Dažas dalībvalstis (12) ir uzsvērušas, ka šī informācija varētu būt pieejama ierobežotā apmērā, pamatojoties uz atbildīgo subjektu klienta uzticamības pārbaudes prasībām un/vai ja ārvalstu vienībai un tās vienam vai vairākiem faktiskajiem īpašniekiem pieder nacionālā juridiskā vienība, un/vai tie to kontrolē, un tāpēc tie ir reģistrēti faktisko īpašnieku nacionālajā reģistrā. Tikai mazs skaits dalībvalstu (5) proaktīvi vāc informāciju par ārvalstu juridisko vienību faktiskajiem īpašniekiem. Pamatojoties uz sniegtajām atbildēm, šī ārvalstu vienībām piemērojamā prasība sniegt informāciju tiek ierosināta, ja tiek iegādāts nekustamais īpašums vai ja ārvalstu juridiskā vienība darbojas, izmantojot uzņēmumu dalībvalstī un tai ir saimnieciskā darbība vai nodokļu saistības.

NILL/TFN paketē ir iekļauti noteikumi, lai risinātu un mazinātu ar ārvalstu juridiskajām vienībām saistītus NILL/TF riskus. Tie papildina Direktīvas (ES) 2015/849 31. panta 3.a punktā noteikto prasību iegūt un glabāt informāciju par trastu faktiskajiem īpašniekiem, ja pilnvarotās personas vai personas, kas ieņem līdzvērtīgu amatu līdzīgā juridiskā veidojumā, veic uzņēmējdarbību vai dzīvo ārpus ES. Proti, informācija par ārpus ES reģistrētu juridisko vienību faktiskajām īpašumtiesībām ir jāreģistrē, ja šādas juridiskās vienības stājas darījumu attiecībās ar atbildīgo subjektu vai iegādājas nekustamo īpašumu dalībvalstī. Priekšlikumā ir paredzēts iekļaut pārskatītu

24. ieteikumu, ko sniegusi Finanšu darījumu darba grupa (*FATF*) — struktūra, kas izstrādā starptautiskos standartus NILL/TFN jomā; šis 24. ieteikums ir pieņemts 2022. gada martā, un saskaņā ar to ir prasīts, ka kompetentajām iestādēm ir jābūt pieejamai informācijai par tādu uzņēmumu un citu juridisko vienību faktiskajiem īpašniekiem, kuri nav reģistrēti valstī, bet kuriem ir pietiekama saikne ar valsti un kuri rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu finansēšanas riskus.

6. POLITISKI REDZAMAS PERSONAS — PASTIPRINĀTAS UZTICAMĪBAS PĀRBAUDES PASĀKUMI

Direktīvas 65. panta 1. punkta f) apakšpunktā ir arī prasīts analizēt 20. panta b) punktā minēto pasākumu samērīgumu. Tajā ir noteikti klienta uzticamības pārbaudes papildu pasākumi, kas veicami, ja ir darījumu attiecības ar politiski redzamām personām, proti, jāsaņem augstākās vadības apstiprinājums darījumu attiecību nodibināšanai vai turpināšanai ar šādām personām, jāveic piemēroti pasākumi tā labklājības un līdzekļu izcelsmes noteikšanai, kurš tiek izmantots darījumu attiecībās vai darījumā ar šādām personām, un jāveic pastiprināta minēto darījumu attiecību pastāvīga pārraudzība. Direktīvas 65. panta 1. punkta trešajā daļā ir arī noteikts, ka ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno atbilstošus leģislatīvu aktu priekšlikumus, tostarp attiecīgā gadījumā par šo pasākumu piemērošanu, pamatojoties uz risku.

FATF prasības par politiski redzamām personām ir īstenotas ES NILL/TFN tiesību aktos, jo īpaši Direktīvas (ES) 2015/849 3. panta (kurā sniegtas definīcijas) 9., 10. un 11. punktā, kā arī Direktīvas (ES) 2015/849 20. pantā par klienta uzticamības pārbaudes papildu pasākumiem. Saskaņā ar *FATF* definīciju politiski redzama persona ir fiziska persona, kura ieņem vai ir ieņēmusi svarīgus publiskus amatus. Politiski redzamām personām piemēro papildu pasākumus tāpēc, ka tās rada paaugstinātu risku izdarīt NILL/TF nodarījumus sava izdevīgā stāvokļa un ietekmes dēļ. Tāpēc *FATF* 12. ieteikumā ir uzskaitījusi preventīvas prasības šo risku mazināšanai([34]). Tajā ir prasīts finanšu iestādēm papildus parastajiem klienta uzticamības pārbaudes pasākumiem, kas sniegti 10. ieteikumā, ieviest atbilstošas riska pārvaldības sistēmas, lai noteiktu, vai klients vai tā faktiskais īpašnieks ir politiski redzama persona ārvalstīs. Tas nozīmē, ka jāveic proaktīvi pasākumi, piemēram, jānovērtē klienti, pamatojoties uz riska kritērijiem, riska profilu, uzņēmējdarbības modeli, un jāpārbauda klienta uzticamības pārbaudē iegūtā informācija([35]). Lai noteiktu, vai persona ir politiski redzama persona valsts līmenī vai starptautisko organizāciju līmenī, 12. ieteikumā ir prasīts veikt atbilstošus pasākumus, pamatojoties uz darījumu attiecību riska

([34]) *FATF* (2012-2023), *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation* (Starptautiskie standarti cīņai pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu un ieroču izplatīšanu), *FATF*, Parīze, Francija (www.fatf-gafi.org/recommendations.html

([35]) *FATF Guidance Politically Exposed Persons* (Vadlīnijas par politiski redzamām personām) (12. un 22. ieteikums), 2013. gada jūnijs. FATF GUIDANCE (fatf-gafi.org)FATF GUIDANCE (fatf-gafi.org)

līmeņa novērtēšanu, kas nozīmē, ka ir jāpārskata informācija, kas ievākta saskaņā ar 10. ieteikumu veiktajā klienta uzticamības pārbaudē. Ja ir uzskatāms, ka klients ir politiski redzama persona ārvalstīs, vai ja ir augstāka riska darījumu attiecības ar pašmāju vai starptautisko organizāciju politiski redzamām personām, saskaņā ar 12. ieteikumu būtu jāpiemēro stingrāki riska mazināšanas pasākumi. Šie pasākumi citstarp ir augstākās vadības apstiprinājuma saņemšana darījumu attiecību nodibināšanai vai turpināšanai ar šādām personām, piemērotu pasākumu īstenošana nolūkā noteikt labklājības un līdzekļu izcelsmes avotu un pastiprināta darījumu attiecību pastāvīga pārraudzība. Visām politiski redzamajām personām piemērojamās prasības attiecas arī uz šo personu ģimenes locekļiem un ar tām cieši saistītām personām.

Direktīvas (ES) 2015/849 20. pantā ir ietverti visi *FATF* prasītie pastiprinātas uzticamības pārbaudes pasākumi, nenošķirot pašmāju un ārvalstu politiski redzamās personas.

7. PAMATTIESĪBAS

Direktīvas 65. panta 1. punkta g) apakšpunktā prasīts veikt novērtējumu par to, kā ir ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītās pamattiesības un principi. Hartā noteiktās pamattiesības ir ES tiesību sistēmas pamats un ir vienmēr jāievēro. Hartas noteikumi ir adresēti ES iestādēm un struktūrām attiecībā uz visām to veiktajām darbībām, kā arī valsts iestādēm, kad tās īsteno ES tiesības. Harta aizsargā fiziskas un juridiskas personas pret šo iestāžu un institūciju darbībām, kas tiek īstenotas, pārkāpjot pamattiesības.

Hartā ietvertās tiesības un principi ir jāņem vērā visos ES likumdošanas procesa posmos. Lai nodrošinātu, ka visos ES tiesību aktu priekšlikumos ir ievērota Harta, Komisijai, izstrādājot jaunus priekšlikumus, jau bija jānovērtē to ietekme uz pamattiesībām. Likumdošanas procesā Komisija sadarbojas ar likumdevējiem, lai nodrošinātu ES tiesību atbilstību Hartai. Attiecībā uz datu aizsardzību, lai nodrošinātu noteikumu saskanību visā ES, Komisijai pēc leģislatīva akta priekšlikumu pieņemšanas ir jākonsultējas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju par to, vai tiek ietekmēta fizisko personu tiesību un brīvību aizsardzība saistībā ar personas datu apstrādi([36]). 2021. gada septembrī uzraudzītājs izdeva Atzinumu par Komisijas NILL/TFN leģislatīvo paketi([37]), kurā tas kopumā atzinīgi novērtēja priekšlikumos izvirzītos mērķus.

Attiecībā uz Hartas pārkāpumiem būtu jānošķir vairāki gadījumi — ja ar ES iestādes darbībām tiek pārkāptas pamattiesības, Eiropas Savienības Tiesa ir pilnvarota pārskatīt šādas darbības likumību. Ja valsts iestāde pārkāpj Hartā noteiktās tiesības, īstenojot ES tiesības, valsts tiesneši ir pilnvaroti

([36]) 42. panta 1. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

([37]) Atzinums 12/2021, https://edps.europa.eu/system/files/2021-09/21-09-22_edps-opinion-aml_en.pdf

nodrošināt Hartas ievērošanu saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru. Komisija var iesūdzēt tiesā dalībvalsti par pamattiesību pārkāpumu ES tiesību īstenošanā, piemēram, ja ar valsts īstenotu pasākumu ES tiesības tiek piemērotas ar Hartu nesaderīgā veidā.

Saistībā ar NILL/TFN prasībām Tiesa ir saskārusies ar pamattiesību ievērošanu dažādos kontekstos, jo īpaši saistībā ar Hartas 7. pantu par tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību un 8. pantu par personas datu aizsardzību, kā arī 12. pantu par pulcēšanās un biedrošanās brīvību.

Ievērojot [Hartas] 7. un 8. pantu, Tiesa ir pasludinājusi spriedumu par noteikumiem, kas paredz publisku piekļuvi informācijai par korporatīvo un citu juridisko vienību faktiskajiem īpašniekiem, lai novērstu NILL/TF([38]). Ar savu spriedumu Tiesa atzina par spēkā neesošu Direktīvas (ES) 2015/849 noteikumu, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jānodrošina, ka informācija par to teritorijā inkorporēto korporatīvo un citu juridisko vienību faktiskajiem īpašniekiem vienmēr ir pieejama ikvienam sabiedrības loceklim (30. panta 5. punkta c) apakšpunkts Direktīvā (ES) 2015/849, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/843). Tiesa atzina, ka šāda neselektīva piekļuve ir smaga iejaukšanās pamattiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību. Attiecīgajā lietā šo iejaukšanos nevarēja uzskatīt par attaisnojamu, jo tā neatbilda piemērojamai nepieciešamības un samērīguma pārbaudei.

Ievērojot Hartas 7., 8. un 12. pantu par tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesībām uz personas datu aizsardzību un pulcēšanās un biedrošanās tiesībām, Tiesa pasludināja spriedumu arī par dalībvalsts piemērotajiem ierobežojumiem personām, kas dibinātas ārpus šīs dalībvalsts, finansēt pilsoniskās organizācijas([39]). Spriedumā Tiesa atzina, ka dalībvalsts ir ieviesusi diskriminējošus un neattaisnojamus ierobežojumus, kas ir pretrunā dalībvalstu pienākumiem ievērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. pantā un Hartas 7., 8. un 12. pantā noteikto kapitāla brīva apriti. Attiecībā uz šāda ierobežojuma iespējamo pamatojumu Tiesa atzīmēja, ka var atsaukties uz sabiedriskās kārtības un sabiedrības drošības apsvērumiem, kas īpaši aptver cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, terorisma finansēšanu un organizēto noziedzību. Tomēr uz šiem apsvērumiem var atsaukties tikai tad, ja ir reāls, aktuāls un pietiekami smags apdraudējums sabiedrības pamatinteresēm, ko dalībvalsts konkrētajā lietā nebija pierādījusi.

([38]) Tiesas 2022. gada 22. novembra spriedums apvienotajās lietās *WM* (C-37/20) un *SOVIM SA* (C-601/20) pret *Luxembourg Business Registers*: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=268059&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1503497

([39]) Tiesas 2020. gada 18. jūnija spriedums lietā C-78/18 (Komisija/Ungārija): https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=98151443F97F6BA2D856266F83B1C03F?text=&docid=227569&pageIndex=0&doclang=en&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=112968

Attiecībā uz Hartā valsts līmenī atzīto pamattiesību un principu ievērošanu dalībvalstīm 2022. gada apsekojumā tika uzdots atbildēt par NILL prasību iespējamo ietekmi uz šādām Hartā noteiktajām pamattiesībām un principiem: i) 7. pantu par tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību; ii) 8. pantu par personas datu aizsardzību; iii) 11. pantu par vārda un informācijas brīvību; iv) 12. pantu par pulcēšanās un biedrošanās brīvību; v) 16. pantu par darījumdarbības brīvību; vi) 17. pantu par tiesībām uz īpašumu; vii) 20. pantu par vienlīdzību likuma priekšā; viii) 21. pantu par diskriminācijas aizliegumu; ix) 47. pantu par tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu; x) 48. pantu par nevainīguma prezumpciju un tiesībām uz aizstāvību; xi) 49. pantu par noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principiem un xii) 50. pantu par tiesībām netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu. Astoņas dalībvalstis ziņoja, ka valsts tiesās ir ierosinātas tiesvedības saistībā ar šādu veidu ietekmi. Citām dalībvalstīm, kas bija atbildējušas uz šo jautājumu, nebija zināmi šādi gadījumi.

Dalībvalstis nebija ziņojušas par citiem gadījumiem saistībā ar ietekmi uz citām šeit neminētajām pamattiesībām. Attiecībā uz tiesībām uz privāto dzīvi un personas datu aizsardzību 2022. gada apsekojums parādīja, ka vairumā dalībvalstu (17) datu aizsardzības iestādēm tika iesniegtas administratīvas sūdzības par Direktīvā (ES) 2015/849 noteiktajām prasībām. Gandrīz visās dalībvalstīs (24) notika apspriešanās ar datu aizsardzības iestādēm saistībā ar valsts tiesību aktu sagatavošanu, lai transponētu vai īstenotu Direktīvas (ES) 2015/849 prasības. Deviņas dalībvalstis norādīja citu veidu sūdzības, kuras tika iesniegtas (vai par kurām notika apspriešanās ar) citām valsts iestādēm saistībā ar NILL/TFN ietekmi uz pamattiesībām.

8. PRASĪBAS PAR IESPĒJAMIEM LEĢISLATĪVO AKTU PRIEKŠLIKUMIEM SASKAŅĀ AR 65. PANTA 1. PUNKTA TREŠO DAĻU

Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta trešajā daļā Komisijai ir prasīts izvērtēt vajadzību izstrādāt jaunus leģislatīvu aktu priekšlikumus par vairākām konkrētām tēmām, jo īpaši par virtuālās valūtas lietotāju datubāzēm, līdzekļu atguves dienestiem un politiski redzamām personām. Politiski redzamo personu kategorija jau tika aplūkota 6. iedaļā.

8.1. Virtuālo valūtu lietotāju datubāzes

Attiecībā uz virtuālajām valūtām Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta trešajā daļā ir prasīts attiecīgā gadījumā Komisijai izstrādāt leģislatīva akta priekšlikumu, tostarp pilnvarojumu izveidot un uzturēt centrālo datubāzi, kurā reģistrē virtuālo valūtu lietotāju identitātes un maku adreses, kas ir pieejamas *FIU*, un pašdeklarācijas veidlapas virtuālo valūtu lietotājiem.

Lai izveidotu centrālo datubāzi ES līmenī, dalībvalstīs jau būtu jābūt izveidotiem šādiem reģistriem, kurus tad varētu savstarpēji savienot, lai datus ievadītu centrālajā reģistrā, vai arī šos

līdzekļus varētu iedalīt ES līmenī, lai nepastarpināti izveidotu centrālo reģistru([40]). 2022. gada apsekojums liecina, ka dalībvalstīm šobrīd nav izveidoti kriptoaktīvu kontu reģistri. Starptautiskais un ES līmeņa regulējums virtuālo valūtu jomā ir vairākkārtīgi mainījies kopš Direktīvas (ES) 2018/843 pieņemšanas, ar kuru tika ieviesta atsauce uz iespējamo leģislatīva akta priekšlikumu par virtuālo valūtu lietotāju datubāzi.

FATF 2019. gada jūnijā pieņēma jaunus standartus par jaunām tehnoloģijām, prasot jurisdikcijām NILL/TFN nolūkā reglamentēt virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēju (ES tiesiskajā regulējumā sauktus arī par kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem) darbību un tos licencēt vai reģistrēt un piemērot tiem efektīvas sistēmas, lai veiktu to uzraudzību un nodrošinātu atbilstību attiecīgajiem pasākumiem, kas norādīti *FATF* ieteikumos. Šie standarti arī paredz virtuālo aktīvu pārvedumu izsekojamību. Proti, virtuālā aktīva pakalpojumu sniedzējiem ir jāpievieno sīka informācija par pārveduma iniciatoru un saņēmēju ("informācijas nodošanas noteikums"). Šī prasība ES tiesību aktos tiek ieviesta ar Regulu (ES) 2023/1113 (2023. gada 31. maijs) par līdzekļu un konkrētu kriptoaktīvu pārvedumiem pievienoto informāciju([41]), kas ir Regulas (ES) 2015/847 par līdzekļu pārvedumiem pievienoto informāciju([42]) pārstrādāta redakcija.

NILL/TFN 2021. gada leģislatīvo aktu pakete ietver vairākus turpmākus priekšlikumus, lai risinātu un mazinātu ar virtuālo valūtu izmantošanu saistītos NILL/TF riskus. Pirmkārt, virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēji, kas rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu finansēšanas riskus, ir iekļauti atbildīgo institūciju sarakstā. Otrkārt, tiek rosināts aizliegt kriptoaktīvu anonīmu maku izveidi un glabāšanu, jo tie neļauj izsekot kriptoaktīvu pārvedumiem un rada lielāku risku, ka tie tiks ļaunprātīgi izmantoti noziedzīgiem mērķiem.

Vispārīgākā līmenī Regula par kriptoaktīvu tirgiem paredz nodrošināt skaidru, kriptoaktīviem un kriptoaktīvu pakalpojuma sniedzējiem īpaši paredzētu un saskaņotu tiesisko regulējumu ES, prasot valsts kompetentajām iestādēm izsniegt tiem darbību veikšanas atļauju. Ar šo regulu tiks ieviesta arī pienācīga aizsardzība visiem patērētājiem, jo tie izmantos atļautas biržas, makus un tirdzniecības platformas, lai pirktu, tirgotu un pārskaitītu kriptoaktīvus.

Kopumā jaunā Regula par kriptoaktīvu tirgiem un Regula par līdzekļu un konkrētu kriptoaktīvu pārvedumiem pievienoto informāciju būtiski palielinās kompetento iestāžu veiktu kriptoaktīvu

([40]) Sk. 2021. gadā publicēto *Study on developments with regard to virtual assets users and the possibility to set-up and maintain a central database registering users' identities and wallet addresses accessible to financial intelligence units (FIUs)* (Pētījums par pilnveidojumiem attiecībā uz virtuālo aktīvu lietotājiem un par iespēju izveidot un uzturēt centrālo datubāzi, kurā reģistrē lietotāju identitāti un maku adreses un kura būtu pieejama finanšu ziņu vākšanas vienībām (*FIU*)).

([41]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1113 (2023. gada 31. maijs) par līdzekļu un konkrētu kriptoaktīvu pārvedumiem pievienoto informāciju un ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 (OV L 150, 9.6.2023., 1. lpp.).

([42]) Regula (ES) 2015/847 (2015. gada 20. maijs) par līdzekļu pārvedumiem pievienoto informāciju un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1781/2006 (OV L 141, 5.6.2015., 1. lpp.).

pārvedumu uzraudzību visā ES saistībā ar NILL/TF. Jaunā NILLN regula vēl vairāk mazinās ar virtuālo valūtu saistītos NILL/TF riskus, neparedzot izveidot Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punktā minēto centrālo datubāzi. Līdz ar Regulas (ES) 2023/1113 pieņemšanu kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēji tiks iekļauti finanšu iestāžu darbības jomā NILL direktīvas nozīmē, un tādējādi uz tiem attieksies visi finanšu sektoram piemērojamie NILL/TFN noteikumi, kas nodrošinās, ka kompetentās iestādes, tostarp *FIU*, varēs ātri piekļūt informācijai par uzglabāto kriptoaktīvu maku turētājiem.

8.2. Dalībvalstu līdzekļu atguves dienestu savstarpējā sadarbība

Direktīvas (ES) 2015/849 65. panta 1. punkta trešajā daļā ir prasīts attiecīgā gadījumā izstrādāt leģislatīvā akta priekšlikumu, lai uzlabotu dalībvalstu līdzekļu atguves dienestu savstarpējo sadarbību.

Komisija 2022. gada 25. maijā pieņēma priekšlikumu izstrādāt jaunu direktīvu par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju([43]). Priekšlikums paredz visaptverošu noteikumu kopumu, kas risina aktīvu atguvi no sākuma līdz beigām, proti, no aktīvu izsekošanas un identifikācijas, to iesaldēšanas un pārvaldības, līdz to konfiskācijai un galīgajai realizācijai. Proti, priekšlikuma mērķis ir stiprināt aktīvu atguves dienestu spēju izsekot un identificēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus, nodrošinot dienestiem plašāku piekļuvi nepieciešamajai informācijai, ātru informācijas savstarpējo apmaiņu un ļaujot tiem steidzami iesaldēt īpašumu, ja pastāv risks, ka aktīvi varētu tikt izlietoti.

9. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PROGNOZES

Pēdējos gados ir iezīmējušās daudzas problēmas NILL/TFN jomā. Lai arī riska vide ir ievērojami mainījusies, Komisija ir pastāvīgi reaģējusi uz šīm pārmaiņām, regulāri analizējot risku, sniedzot rakstveida norādījumus dalībvalstīm un ieinteresētajām personām un iejaucoties gadījumos, kad dalībvalstis ir nepareizi vai nepilnīgi transponējušas tiesību normas. EBI ir veicinājusi saskaņotas pieejas un uzraudzības konverģenci, veicot uzraudzības prakses salīdzinošo pārbaudi, izstrādājot daudz pamatnostādņu un atzinumu kredītiestāžu un finanšu iestāžu veiktu riska pasākumu piemērošanas jomā, kā arī sekmējusi uzraudzības iestāžu sadarbību. Dažos pēdējos gados ir panākti būtiski uzlabojumi, jo īpaši finanšu sektorā, NILL/TFN uzraudzības iestāžu informācijas apmaiņas un sadarbības jomā.

Lai risinātu problēmjautājumus, kas identificēti, īstenojot Direktīvu (ES) 2015/849, Komisija 2021. gada ierosināja vērienīgu NILL/TFN leģislatīvo aktu paketi. Tā ierosina ES NILL/TFN regulējuma visaptverošu reformu gan reglamentējošā, gan institucionālajā ziņā. Saskaņā ar šo

([43]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju, COM/2022/245 *final*.

paketi būtiska direktīvas daļa tiks pārnesta uz regulu, tādējādi uz atbildīgajiem subjektiem attieksies tieši piemērojamie noteikumi. Nebūs vajadzības veikt transponēšanu un tiks izbeigtas iespējamās valstu variācijas, un vienlaikus tiks mazināta ES noteikumu piemērošanas kavēšanās. NILLN regula paredz saskaņotas prasības attiecībā uz iekšējo politiku, procedūrām un kontroles pasākumiem, kā arī klienta uzticamības pārbaudēm, tā sīkāk precizē noteikumus par juridisko vienību un juridisko veidojumu faktisko īpašnieku pārredzamību un paplašina atbildīgo subjektu sarakstu, iekļaujot tajā kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējus. Priekšlikums pārskatīt NILL/TFN direktīvu pastiprina uzraudzības iestāžu un *FIU* uzdevumus, pilnvaras un rīkus, lai uzlabotu to darbību. Tā mērķis ir arī izstrādāt skaidrus noteikumus visām iestādēm, lai nodrošinātu efektīvu sadarbību un informācijas apmaiņu. Tas viss nodrošinās ES vispusīgu un integrētu sistēmu, kas ir samērīga ar iekšējā tirgus integrāciju. Jaunās integrētās NILL/TFN uzraudzības sistēmas centrā būs jaunā Eiropas Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai (*AMLA*) un valsts iestādes ar NILL/TFN uzraudzības pilnvarojumu, un šī sistēma darbosies, pamatojoties uz kopīgām uzraudzības pieejām un riska novērtēšanas metodēm. Lai nodrošinātu efektīvu un saskaņotu uzraudzību, *AMLA* tieši uzraudzīs riskantākās pārrobežu finanšu vienības un koordinēs valsts uzraudzības iestādes un uzraudzības pasākumus, tostarp attiecībā uz nefinanšu sektoru. *AMLA* tiks uzticēta arī *FIU* koordinēšanas funkcija. Tā kā visām nesen ziņotajām lielām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietām ES ir bijusi pārrobežu dimensija, šīs pieejas mērķis ir nodrošināt *FIU* ciešāku sadarbību un informācijas apmaiņu un panākt arī uzraudzības iestāžu un *FIU*sinerģiju. Tādējādi izveidotajai *AMLA* būs būtiska nozīme, lai novērstu un atklātu nelikumīgi iegūtus līdzekļus, to predikatīvos nodarījumus un teroristu finansēšanu, un tā būs stingra NILL/TFN regulējuma pamats.